

Mathilda Roos

Två systrar. Novell

Stockholm, Svenska Dagbladets tryckeri. 1885.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Kungl. biblioteket.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Kungl. biblioteket och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/RoosM/titlar/TvåSystrar/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb8256123-faksimil>

Roman.
Sw.

TVÅ SYSTRAR.

NOVELL

AF

MATHILDA ^{Lovisa} ROOS.

STOCKHOLM,
SVENSKA DAGBLADETS TRYCKERI
1885.

THE EXETER

1871

11

ST. JOHN'S

ST. JOHN'S
ST. JOHN'S

Det fans icke mindre än nio tuppar, unga och gamla, nere på Långamåla, och alla hade de olika ljud då de galde om mornarna.

Några af dem voro glada och lefnadsfriska och deras toner klingade gälla och öfvermodiga i vårluften. Andra voro hessa på morgonqvisten och måste alltid hålla på att gala upp sig en stund, innan de fingo tag i den rätta tonen, som då alltid lät påflugen och genomträngande. Somliga sjöngo i moll — långa, melankoliska toner, hvilka aldrig ville taga slut.

Men ingen kunde sjunga så svärmodigt och klagande som herr Sundqvist, den vackra tuppen med de rödgula fjädrarna, som promenerade på stallgården med sina hönor. Han gick långsamt, lade hufvudet på sned, ryckte förnämt på halsen och lät då och då höra sin sång, en liten klagande melodi i a-moll. Hönorna hade mycken vördnad och beundran för honom — som fruntimmer alltid ha för melankoliska herrar. De kunde visserligen icke förstå, hvad han sörjde öfver, då vädret var vackert och de hade fullt upp med korn, men de trodde alla, att han var så mycket djupsinnigare än de, därför att han sjöng i moll. Hade han sjungit i dur, skulle ingen enda höna ha brytt sig om att svärma för honom. Och det visste nog herr Sundqvist, den skälmen!

Men hvad herr Sundqvist gol länge och melankoliskt denna vackra vårmorgon!

Det var en doft i luften, en tjusande doft af ungdom och friskhet — och då man öppnade fönstret och denna luft slog emot en, erfor man en plötslig, onämnbär känsla af lycka. Naturen log och man måste le med den. Man måste tänka på liljekonvaljen, som svälde och doftade deruppe i skogsbacken; man måste lyssna på korna, som råmade i hagen, man måste se uppåt den djupblå, skimrande himmelen och låta blicken följa svalorna, hvilka sköto fram genom luften och läto höra sina hvinande toner. Man måste betrakta sjön nedanför trädgården, ända tills man bländades af solljusets glittrande på vågorna, man måste längta ut till skog och mark, till fuktiga, dunkla skogsdälder, der bäckar sippra öfver stenarna och vårens safter porla i jorden, upp till solbelysta berg, der skuggorna

dansa på ängarne, till tysta granskogar, der ett hemlighetsfullt, jä-sande naturlif knäpper och skälfter och susar.

Sedan komma måhända andra tankar, då man ser nedåt ladu-gården och tänker på de små grisarna, som skola ha mat och hönsen, som kanske värpt i natt. Då skakar man på sig och vaknar ur drömmen, och den sköna stämningen brister med en vemodig klang.

Ena gafvelfönstret stod öppet och morgonluften förde sakta gar-dinen af och an. Det var ett mycket tarfligt möbleradt rum; mel-lan fönstren stod en byrå med spegel och en virkad duk, och på begge långsidorna af rummet stod en gammalmodig tälotsäng. I hvar och en af dessa sängar låg en ung flicka; den ene af dem sof, åt-minstone såg det så ut: hon låg vänd emot väggen och ena armen skylde helt och hållet ansigtet. Den andra af flickorna låg alldeles vaken med ögonen vidöppna och drömde i morgonstunden. Vakna, tunga drömmar, hvilka drogo förbi henne — icke lätt och smekande som drömmen i en lycklig morgonslummer, utan släpande sig genom hennes fantasi i en lång, tröttande kretsgång.

Slutligen steg hon upp och gick fram till den andra sängen. Hon stod en stund och betraktade det lilla hufvudet med det rika, ljuslockiga håret, och den späda armen som dolde ansigtet, och der-under fingro hennes ögon ett uttryck af utesäglig, nästan lidelsefull ömhet.

»Sofver du, Ellen?» hviskade hon med låg röst.

Den unga flickan ryckte till och borrhade hufvudet ännu längre ned i kudden; men hon svarade ingenting.

Mary suckade tungt, for smekande med handen öfver systemens hufvud och skyndade sig derefter att kläda sig.

Klockan var half sex, en halftimme senare än vanligt. Så snart hon var färdig, sprang hon ned i mjölkammaren, utanför hvilken en hop gummor och barnungar redan stodo väntande med sina stop och flaskor i handen. Mary hade etablerat ett litet mejeri på går-den; hon gjorde ost och smör, som hon vägde upp i skålpund och skickade in till staden, och hvarje morgon fick folket i trakten komma dit och köpa mjölk. Mycken inkomst gaf visserligen ej denna industri, men hvad som är en spottstyfver för den rike, är mycket för den mindre bemedlade, och allt sedan Mary började att tjärna och ysta, behöfde hon icke mera strida med fadern för att få ut hushållspengarna.

Hon delade nu i rask fart ut mjölken, pratade och skrattade med folket och tog in sina skillingar. Allmogon hade icke sinne för decimalsystemet, de räknade ännu i skillingar, ja, några af de äldsta höll ännu på den gamla dalern,

Då hon stod der, höjande armarna för att hålla i mjölken, rodade hennes kinder af ansträngningen och ögonen logo så varmt och godt. Hon hade detta färgrika utseende och detta på en gång stolta och vänliga sätt som vinner allmogens tycke. Åt alla hälde hon litet öfvermjölk i flaskan, men då hon kom till Hedvig från skogarna, hälde hon omedvetet dubbelt så mycket som åt de andra. Det kunde hon verkligen icke hjälpa, ty Hedvig var hennes stora favorit. Den unga bondqvinnan smålog förnöjdt, då hon tog emot flaskan, och betraktade Mary med oförställd beundran.

»Herre je, hvad fröken ser grann ut!» utropade hon. »Det kan då inte finnas en grannare deka! Härom söndagses, då hon kom in i kyrkan och gick upp för gången, var det rakt som om en sol gått upp, så grann såg hon ut!»

Mary skrattade.

»Nej du, Hedvig, då såg du allt tokigt», svarade hon. »Ful är jag, Hedvig, och det riktigt med besked ändå.»

Ingen kunde öfvertyga Mary om, att hon icke var ful, icke ens hennes spegel, ty i den såg hon sig nästan aldrig. Men hon visste, att hon var ful och tafatt, det kände hon på sig, och det hade dessutom både hennes far och gossarne i granngården, med hvilka hon lekte som barn, gjort allt för att öfvertyga henne om. Nu sade gossarne visserligen någonting annat, då de ibland träffades om jularne, men nu var det hon, som tyckte att *de* voro så fula, att hon rakt inte brydde sig om hvad de sade och ännu mindre lät det inverka på sitt omdöme om sig sjelf. Ellen deremot, hon var vacker, fin och skär och ljuslockig, just som en qvinna skall vara. Hvad Mary älskade henne! Hon skulle med leende min ha låtit hugga af sin högra hand, om hon derigenom kunnat bidra till systemens lycka. Allt ifrån barndomen hade hon också lefvat endast för henne, försökt att utjemna hennes väg, lindra hennes små bekymmer, arbeta för hennes trefnad och slutligen — hvad som bäst vittnar om en gränslös kärlek — låtit hela sin personlighet uppgå i systemens. Mary var icke mycket svärmisk af naturen, men därför att Ellen var det, blef hon svärmisk. Mary hade icke för sin egen räkning något kärleksgrubbel, men hon hade nu så länge och så tålmodigt lyssnat på Ellens utgjutelser, att hon blifvit fullt ut lika exalterad som systern. Hon hade också gjort till sitt lufs uppgift att söka beveka fadern att gifva sitt samtycke till Ellens giftermål med den unge landtbrukaren, som nu i ett par års tid friat till henne. Men det var en hård strid, gubben ville ej gifva med sig, och dertill hade han nog sina giltiga skäl.

Ibland då Mary tänkte på sin tillgifvenhet för Ellen, erfor hon en plötslig känsla af dunkel, qväfvande smärta. Den gick hastigt öfver — det var blott som om någon gripit tag om hennes hjerta

Två systrar.

och så genast släpt det. Hon undrade öfver dessa smärtsamma aningar, hon tyckte att en sådan kärlek som hennes icke borde gifva annat än glädje och tillfredsställelse. Ty hon förstod ej, att så snart man älskar en varelse så högt, att man ger honom något af sitt eget jag, skall man *alltid* komma att lida — mer eller mindre — förr eller senare.

Då Mary slutat i mjölkkammaren, gick hon in i salen för att ordna till frukosten. Farsgubben satt der redan på sin vanliga skinnstol med händerna stödda mot knäna och stirrade på duken. Han var en medellång undersätsig figur med gråhvitt hår och starkt solbränd hy. Han var icke olik en gammal skutskeppare; äfven hans gång var rullande som en sjömans.

»God morgon, pappa!» sade Mary och kysste fadern på pannan.

»Hm», svarade gubben utan att se upp och gjorde en liten rörelse med hufvudet.

Det var alltid hans sätt att helsa på flickorna; han hade icke tid till mera. Tala till dem gjorde han äfven högst sällan; han var ute nästan hela dagarna, och vid måltiderna var han också så upptagen af att äta, att han ej hann med något prat.

Om gubben Verner är för öfrigt icke mycket annat att säga, än att han var landtbrukare. Han talade landtbruk, han tänkte landtbruk, klöfver, råg och potatis. Hela dagarna, ifrån fyra på morgnarna till åtta på qvällen, gick han omkring och synade sina åkrar; klockan half nio lade han sig och sof sedan som ett barn, och hade han någon gång drömmar, så var det om lyckliga, okända nejder der det regnade då marken började att torka, och der solen lyste grann och klar under hela andtiden, så att man fick in säden torr och med fulla ax och sedan såldes den åt hederliga handlande, hvilka icke roffade den åt sig för underpris, därför att patron Verner hade så usla lador, att han ej kunde förvara säden der.

Stackars gubbe! Lifvet hade gjort honom till hvad han var. Det fans en tid, då han var någonting annat än en tråkig landtbrukare, som gnatade på vår Herre, emedan han ej stälde sin sol och sina skyar till hans förfogande. Det fans en tid då han kunde se en furuskog utan att genast beräkna hur många tolfter bräder man kunde få deraf, då han betraktade en vacker insjö annat än som en fiskinrättning, och då han tyckte mera om att plantera rosor och nejlikor i sin trädgård än rofvor och palsternackor. Det var för ungefär tretio år sedan, den tiden han första gången såg sin numera aflidna hustru på en bal inne i staden. Han var då en ganska behaglig ung man, stark och välväxt, mörkhyad och med svarta, lifliga ögon. Hon var späd och blond och ansågs som en af stadens vackraste flickor. Hennes syster var gift med en grosshandlare i Stockholm och nu ansåg man att hon skulle blifva gift med åtmin-

stone en grosshandlare från Gefle eller Göteborg — och så gick hon i stället och förälskade sig i och gifte sig med en fattig landtbrukare från Blekinge skogar! Det fattades icke välvilliga och skarp-synta personer, hvilka spådde henne, att det skulle hon få ångra. Dessa spådomar gingo emellertid ej i fullbordan. Fru Verner kom aldrig till dräggen af det äktenskapliga lifvet; hon tog endast poesin deraf, hon skänkte sin make tvenne barn, hvilka drogo dem ännu närmare hvarandra, och till den lilla undangömda vrån deruppe i de steniga, ensamma skogarna hunno aldrig sorger och bekymmer medan hon lefde. Hon dog utan att ha förnummit några lifvets missljud.

Men efter hennes död blef allt liksom förvandladt. Fattigdom kom, missväxt på åkrarna, sjukdom bland kreaturen, skogseldar — våldsamma, härjande skogseldar. Poesin var borta, det blef i stället arbete, tungt, brottande arbete, och i sådant hårdnar och förtorkar man. Då tio år förgått, voro ungdomsdrömmarna glömda; den sträfve torre arbetaren hade icke mera än ett mål: att rädda sin skuldsatta egendom åt sig och sina barn — derutöfver gingo aldrig hans tankar.

Ellen och Mary uppväxte således mest på egen hand. Ellen liknade sin mor, som var en mycket romantisk och varm natur. Då denna var nygift svärmade hon för en engelsk roman »Lifvet i hemmet», och efter bokens hjeltinnor kallade hon sina begge flickor Ellen och Mary. Ellen läste aldrig några romaner och måste allt ifrån sin barndom arbeta; därför föreföll hon ej så svärmisk som modern, men i djupet af hennes själ fans likväl dennas entusiasm. Hon hörde till dessa qvinnor, hvilka så snart de kunna tänka, börja att drömma om kärlek, och som orubbligt känna, att för den kunna de offra hvad som helst, och att *den* allena kan lyckliggöra.

Ellen var på det hela taget ett solskensbarn, oaktadt de mindre gynsamma förhållandena i hennes yttre lif. Marys kärlek omgaf henne ständigt; den bar henne sakta och kärleksfullt genom lifvet. Hon var också faderns favorit — det vill säga så mycket hon kunde vara det, då hon ej var en rågåker eller ett potatisland. För Mary deremot hyste han en oförklarlig antipati. Hon liknade honom, hon var tystlåten och arbetsam liksom han. Hon hade äfven hans lugn och energi, men på samma gång en besynnerlig vekhet, en nästan sjuklig blödighet, som hon skyggt dolde för människors blickar. Hon kunde ibland hejdlöst gråta öfver ett litet ovänligt ord, men hon gjorde det alltid i ensamheten; inför andra var hon lugn och stilla.

Fadern visste icke sjelf hvarför han hyste motvilja för Mary. Men en gång, då katten dödat Marys kycklingar och hon beklagade sig deröfver, bröt det omedvetet fram.

»Du är född med min otur», sade han vresigt och gick ifrån henne. »Jag gitter icke se mitt eget elände upprepadt en gång till.»

Det dröjde länge innan Ellen fick något bestämdt föremål för den kärlek som formlös och drömmande lefde i hennes hjerta. Hon var, som alltid kvinnor hvilka kunna älska varmt, mycket likgiltig för männen i allmänhet, och åt de få hon såg — för det mesta barndoms- och ungdomsvänner — egnade hon knappast en tanke. Hon lefde mest i sina drömmar och i sin längtan och var vemodigt lycklig i dem.

En vacker dag kom emellertid till trakten en ung landtbrukare, som skulle bese och om den passade honom arrendera Skogsbacken, gården närmast Långamåla. Han hette Karl Frisk och var son till en inspektor i södra Småland. Det var en helt ung man med ett behagligt, vinnande sätt och ett par hjertegoda, strålande ögon. Den låga arrendesumman hade lockat honom hit, ty han var nästan alldeles medellös; men han var icke rädd för att arbeta — han såg lifvet i ljust och hoppades på framtiden.

Det dröjde icke länge, innan han och Ellen förälskade sig i hvarandra.

Han var det, som hon så länge väntat, det kände hon första gången hon såg honom och mötte blicken ur hans vackra, mörkblå ögon. Äfven han erfor vid åsynen af hennes lilla fina gestalt och ljuslockiga hufvud denna mystiska känsla af någonting välbekant och anadt, som plägar åtfölja den första kärleken.

Sedan de några gånger alldeles af en händelse träffat hvarandra nere vid sjön under de vackra augustiqvällarna, då månen lyste på vattnet och luften var tung och mättad af den mogna sädens dofter, blefvo de djerfvare och lagade så, att de flera gånger träffades, utan att det skedde »af en händelse» — hvilket naturligtvis hade en ömsesidig beaktelse till följd. Det blef en lycklig tid som följde. Denna underbara mystik — dessa sagolika augustinätter med de månbelysta fälten och skuggorna derinne i skogen — dessa tysta steg på sandgången — dessa hviskningar, evigt de samma och evigt lika ljufva och berusande! Och så efteråt förtroendestunderna hos Mary, under hvilka hela den förtjusande scenen med smekningar och handtryckningar ånyo upprepades. »Det är icke mig du nu kysser», brukade Mary leende säga, då Ellen låg i hennes armar, och hon kände de heta, darrande läpparne på sin kind.

Men der ofvanpå kom en bedröfvelsesens tid. Så snart Karl fått sitt arrende bestämdt och ordnat litet på gården, gick han högtidligt upp till patron Verner och anhöll om Ellens hand.

Men den som gaf ett nej, och det så bleklagdt och obevekligt, som någonsin en friare fått emottaga, det var patron. Han hade haft nog af bekymmer och arbete, sade han, han hade inte lust att

se Ellen gå igenom samma pers som han. Han och hans döttrar skulle tillsammans arbeta på att få Långamåla så skuldfritt som möjligt, så att de åtminstone hade sin ålderdom betryggad. Kom det då en fattig måg och derofvanpå ett följe af barnungar, då blefve framtiden ännu mörkare, och den såg just ej så ljus ut ändå.

Ellen och Karl försökte att öfvertala honom och Mary understödde dem af bästa förmåga. Men det hjälpte ej; gubben slog döförat till. Då slutade de för en tid upp att bedja honom; men till hvarandra sade de, att faderns motstånd endast kunde uppskjuta deras lycka — förr eller senare skulle de ändå tillhöra hvarandra.

Ett år förgick på detta sätt. Det föll ofta tårar under detta år i stället för de forna glada leendena, men fadern förstod icke dotterns tårar. Detta ööfverstiglga, som ibland likt en mur ställer sig mellan ålderdom och ungdom, hade rest sig emellan dem. Gubben var tidigt slö och frånvarande; något af kroppsarbetarens trötthet kom öfver honom. Han förstod icke mera lifvet, annat än som en strid för dess underhåll. Ungdomens längtan och kärlek voro numera för honom gåtor, till hvilka han glömt lösningen.

Och således lät han sin dotter gå och sörja öfver de sköna vardagar, hvilka gagnlöst försvunno, medan han sjelf gick omkring och trampade i de steniga åkrarna och icke tänkte på att lifvet kunde vara någonting annat än ett dylikt trampande. — — —

Gubben och Mary åto sin frukost under tystnad. Gubben skaldade sina potatis och drack sitt rågkaffe; derefter steg han upp och tände en pipa, som gaf ifrån sig en frän, obehaglig lukt. Han lagade alltid till sin tobak sjelf; det blef också en skön blandning af mystiska ingredienser — potatisskal, snus och gammal tobak, som han köpte i en landthandelsbod.

»Pigan skall ut på åkern i dag», sade han barskt, i det han satte mössan på sig för att gå ut.

»Men, kära pappa», svarade Mary bedjande, »hon skulle ju få rensa trädgårdslanden i dag.»

»Nej, det får hon vackert låta bli. Det fattas folk derute. Trädgården kan vara, eller också kunna ni rensa den sjelfva. Hvad har vår Herre gifvit er händer till annars?»

Mary smålog.

»Vår Herre har visserligen varit så nådig och gifvit mig händer, men icke mera än ett par — och det är alldeles omöjligt att på samma gång rensa trädgården och stryka in tvätten.»

»Sätt då mamsell Ellen ut i landet — det skulle göra henne godt att få masa sig litet i solgasset.»

»Ellen tål icke vid solvärmen», svarade Mary hastigt; »dessutom måste hon hjälpa mig att stryka.»

Två systrar,

Gubben svarade ej. Han tyckte icke om vidlyftiga diskussioner. Han gjorde blott en liten nick med hufvudet och gick derefter sin väg, säker om att hans befallningar skulle bli åtlydda.

Då han hade gått, kom Ellen in för att äta frukost. Hon såg blek ut och under ögonen hade hon en blåaktig uppsvällning, som squallrade om utgjutna tårar.

»Du har gråtit?» sade Mary, i det hon slöt henne i sina armar och ömt betraktade henne.

»Ja, jag har gråtit», svarade Ellen och drog sig sakta från systemen, »men, Mary, jag säger dig, att det är för sista gången. Jag vill icke sörja och längta mer. Då jag stod der uppe i vårt rum och hörde foglarna sjunga och andades den lufva luften med syrenernas doft uti, då kom jag att tänka på, hur skön våren är, men hur fort den också förgår, och att så är det också med lifvets vår — skön, men kort. Och då tänkte jag också, att jag icke vill låta den förgå i sorg och längtan för en envis, egoistisk gubbes skull.»

»Tyst, Ellen, uttala inga hårda ord! Nu är du känslös för dem, men en gång i minnet kunna de bli tunga att bära.»

»Jag vill icke vara hård», sade Ellen med mildare röst, »men ser du, Mary, jag känner att jag ändå har rätt. Jag kan icke riktigt säga hvarför, men jag tror att det är hvarje människas rättighet, ja till och med pligt att icke släppa ifrån sig sin lycka, så snart det icke är synd deri. Jag vill icke offra mig sjelf, Mary — det är någonting inom mig, som uppreser sig deremot.»

»Och likväl säger guds ord, att vi skola försaka oss sjelfva», svarade Mary allvarligt.

»Det är någonting annat... någonting... ja Mary, jag kan inte ge ord åt mina tankar, men jag tror att då man af hela sin själ djupt och innerligt känner, att det fins en plats i lifvet, der man skulle kunna uträtta någonting godt och bra, får man icke afstå derifrån hvarken för en fars eller mors skull. Det är nu en sådan liten, tarflig hvardagshistoria: en fattig, obetydlig flicka, som älskar en ung man och vill lefva för honom och göra honom lycklig — men jag tänker icke gifva upp den hvardagshistorien, jag — för mig är den stor och skön, och jag kan lika litet afstå derifrån, som den der unga skådespelerskan du mins Karl talade om — jag kommer icke i håg hennes namn — kunde afstå från sin konst, därför att hennes föräldrar försköto henne. Hon nådde sitt mål, hon blef stor och ryktbar och föräldrarna togo henne till nåder igen; jag skall också nå mitt mål, jag skall blifva en älskande och lycklig hustru, och det tänker jag kan vara lika mycket värdt att sträfva efter, som att bli en stor skådespelerska!»

Hennes kinder lågade, hon tryckte handen mot bröstet och ögonen lyste af hänförelse.

Mary betraktade henne med en blick af beundran. Nu skulle Karl se henne!

»Du har rätt, min älskling», sade hon, »då jag hör dig, smittas jag af din värmel Men gudskelof att det är *dig* och icke mig det gäller — jag stackare, skulle icke ha kraft att företaga någonting, jag skulle icke nännas göra pappa emot...»

»Och ändå är han så stygg emot dig... Mary, du är för god — alldeles för god...»

Hon lade sina armar kring systemns hals, betraktade henne med en smekande blick och upprepade ett par gånger: »Alldeles för god!»

»Och det säger du med så sorgsen röst? Jag kan undra om det ligger någon olycka i att vara god? Hedvig sade också i går afton: Herre Jesus, hvad fröken ser god ut! Det är rakt så jag vill gråta, då jag ser henne!»

Hon såg halft frågande upp mot systemen. Det fans verkligen ibland någonting i hennes ögon, som kunde locka till tårar. Det var ett dämpadt, leende vemod, som väckte samma ängsligt ljufva stämning som en skön, sorglig melodi eller en stilla solnedgång.

»Jag vet inte om det ligger någon olycka i att vara god», svarade Ellen, »men jag vet, att jag ofta önskar, att du vore det mindre.»

Här blef systrarnas samtal afbrutet. Inga, hjälpflickan, kom flåsande och berättade, att en af hönorna skrockade, som om hon värpt; man måste således ned i ladugården för att taga reda på äggen och sedan in i köket och skicka pigan ut på åkern, och så var det tid att börja med strykningen, om man skulle få in tvätten till aftonen.

Det var en varm vårdag och strykkammaren ångade af hetta. Flickorna hade tagit af klädningslifvet och stodo der och ströko i sina små lifstycken, med armar och hals bara. Ellens ljusa hår knollrade sig af hettan och stod som en gloria omkring henne; allt emellanåt gick hon fram till det öppna fönstret och lät vinden spela kring kinder och famn och såg spejande utåt fältet.

Der bortom bergskullen, som aftecknade sig så skarp mot den klara vårluften, der låg Karls hem. Hon smålog — en mängd behagliga, lockande bilder drogo förbi henne, ibland orediga, ibland klara och bestämda, så att hon nästan tyckte att de berörde henne och att hon darrade till dervid.

Mary sjöng nästan hela tiden och Ellen lyssnade derpå, ända tills tårarna kommo henne i ögonen. Det var ju alldeles så som hon sjelf kände:

Om jag än fore till verldenes ända,
så längtar mitt hjerta till dig.

»Men du, Mary lilla, hvem längtar du efter, då du sjunger så der innerligt?» frågade hon hastigt och såg upp.

Mary smålog.

»Jag? Det vet jag inte. Jo... då jag sjunger sådana sånger, tycker jag alltid, att det är *din* kärlek, *din* längtan jag sjunger om, och då kommer jag alltid att tänka på Karl... det är som om *du* sjöngre inom mig...»

Det blef så tyst i rummet. Ett moln gick öfver solen, och en grå, tung stämning drog fram öfver naturen.

Mary såg sig förvånad omkring. »Så underligt det mulnade!» sade hon.

Ellen svarade ej. Då solen gick bort, försvann det strålände uttrycket i hennes ansigte. Det såg allvarligt, nästan litet hårdt ut.

»Att det kunde bli så tungt, därför att solen gick bort», upprepade Mary ännu en gång. »Mamma hade nog rätt hon, då hon kallade mig *Primula veris*, därför att jag så mycket trånade efter sol och vår. Jag gör så ännu i dag. Då solen så här går bort, tycker jag att det mulnar inom mig...»

»Om det blott är solens skuld att det mulnar inom dig, går det snart öfver», svarade Ellen hastigt.

Hennes röst lät icke så vänlig som annars. Det framskymtade liksom en liten dold bitterhet deri.

Mary märkte den, men hon förstod ej orsaken. Hon trodde att hon hört orätt och bortjagade det missmod, som ville uppstå hos henne.

Men hon sjöng icke mera denna förmiddag, fastän solen några ögonblick derefter strålade lika klar som nyss. Hon arbetade tyst och ifrigt, ända tills klockan slog ett, då hon gick för att laga middagen. Ellen stod kvar ännu en stund; sedan gick hon upp och dukade bordet och så buro flickorna upp maten, säkra om att fadern icke skulle försumma den vanliga middagstimmen.

Men han kom icke i dag som vanligt. Potatisen måste bäras ut för att ej kallna; klockan blef tu, half tre, och gubben höjdes ej af. Det var någonting så ovanligt, ty han brukade alltid vara regelbunden som ett tornur med intagandet af sina måltider.

Då det dröjde, gingo Mary och Ellen åter ned i strykkammaren. Men medan de stodo der, fingo de se fyra karlar, som kommo gående uppför landsvägen, bärande något tungt emellan sig. Ellen blef hvit som en drifva om kinderna. »Pappa» — mumlade hon svagt och sjönk ned på en stol. Äfven Mary bleknade, men hon skyndade sig genast ut i förstugan mot de kommande.

Det var verkligen patron Verner de buro, och som det tycktes var han redan död; det såg alldeles ut som om de burit ett lik,

Men han lefde ännu. Då de fått honom i säng och tagit af kläderna, öppnade han ögonen och började röra litet på händerna.

»Patron qvicknar nog till», menade en af drängarne tröstande.

Men patron qvicknade ej till. Hela eftermiddagen låg han orörlig med blicken vänd åt sidan, stirrande på en solstråle, som föll in genom dörren från rummet bredvid. Han kunde ej taga sin blick ifrån solstrålen, den lockade honom, som ljusskenet lockar barnet eller drömmaren. Ibland lyfte han upp högra handen och förde den sakta af och an, men den venstra låg orörlig: hela sidan var stel och förlamad. Fram emot aftonen talade han litet, men så ottydligt, att ingen förstod hvad han sade. Sedan började dödsarbetet; tunga, rosslande andetag ljödo dystert, ängslande genom aftnens stillhet. Så domnade de af; tystare och tystare blef det kring bädden, ögonen slöto sig, dödens underliga, hemiska färgspel började framskynta i ansigtet, långsammare och långsammare häfde sig pulsarne, så en tystnad — så ännu en rörelse — och så dödens djupa tystnad, vibrerande af det harmoniska slutackordet — *requiem eternam*.

Stackars gubbe — det var på det hela taget ett tarfligt lif, en kroppsarbeters poesilösa tillvaro, som slutade nu; det var en gammal dragare, som helt plötsligt stupat framför plogen — men då han låg der i den ljusa majaftonen med händerna sammanknäpta öfver bröstet, bredde det sig ett skimmer af poesi öfver hans trötta, slutna ögonlock, och dödens hemlighetsfulla majestät omstrålade hans panna. — —

Det blef nu en vecka af brådska och bestyr, som knappast lemnade någon tid öfrig åt saknad och tårar. Det var att sy ihop sorgklädningar och svepning, att köpa kista, att tvätta och kläda den döde, att binda kransar, att ordna middag till begrafningen och tusen olika saker, som man måste tänka på.

Nästan alla grannarne kommo för att beklaga och trösta och gifva goda råd och höra talas litet om den dödes sista stunder. Ett dödsfall är alltid en epokgörande händelse så här på landsbygden, och det förorsakade hos en del personer en viss spänning i sinnet, som icke var obehaglig i enformigheten.

Så snart kistan var klädd och rummet, der den stod, ordnad med granar, fingo karlarne och qvinnorna på gården komma upp och se patron. De kommo också mangrant; det var en riktig fest för dem, det kunde man se på deras förnöjda ansigten med den stilla, sorgsna nyfikenheten uti. Qvinnorna stodo med sammanknäpta händer och vaggade af och an och tyckte alla, att det var »märkeligt att patron kunde se så god och enfaldig ut der han låg». Karlarne höllo hatten i hand och klefvo försigtigt på yttersta tåspetsarna, och de små bondungarne, som kommo vandrande från

Två systrar.

stugorna, stodo der hopträngda mot hvarandra och försjunkna i ett stilla rus af häpnad öfver det granna liket.

Begravningsdagen var regnig och blåsig; det vackra vårvädret var borta, himmelen hade en af dessa iskalla, obehagliga nycker, som den ibland får i maj månad. Öfver fälten for blåsten hvinande fram, susade rasslande i vassen vid sjöstranden, sjöng sin underliga, vemodiga sång inne i granskogarnas djup. De små foglarna qvittrade ängsligt, deras fjädrar blefvo ruggiga, de kyliga, gråaktiga vårnätterna ängslade och skrämdo dem. Den kalla luften bet och nöp i blomknopparna; tunga, mörka skyar vältrade fram öfver himmelen och allt emellanåt kom det regnskurar, icke fulla och svällande som sommarregnet, utan tunna, stripiga, gnatiga som grälsjukt käringsqvaller. Det var en grå, likgiltig stämning öfver naturen — det rufvade lifsleda och missmod i det kalla, blåsiga regnvädret.

Klockan ett samlades begravningsgästerna på Långamåla. Der bjöds man på tårter och körsbärsvin; sedan bars kistan ut i likvagnen och så begaf man sig i procession till kyrkan, som låg en fjerdedels mil derifrån. Färden gick långsamt, vid hvarje bondstuga som passerades kommo innevånarne ut för att bese tåget, och nästan öfverallt hade de visat sitt deltagande för de sörjande genom att vid sidan af vägen, der processionen gick fram, plantera små granar och lägga ut den dödes namn af grönt och blommor.

Jordfästningen förrättades i kyrkan. Presten var en gammal sjuklig man med grått, stripigt hår, ihåliga ögon och så mager, att man nästan tyckte sig höra hur knotorna skramlade då han rörde sig. Han talade sakta och ynkligt först litet om den döde, så om det menskliga lifvet i allmänhet, om hvilket han ett par gånger upprepade de bekanta, sorgliga orden: då det som bäst varit hafver, hafver det möda och arbete varit.

Åhörarne voro djupt rörda. Litet hvar kände de sanningen af prestens ord: möda och arbete hade det varit — möda och arbete skulle det bli. Patron Verners död var visserligen af föga betydelse för dem, men de flesta af dem hade någon egen förlust att minnas, någon kär bortgången att sakna, och då de nu gråto öfver den döde, sörjde de om igen sin egen sorg, firade på nytt en af dessa hjertats sorgester, då hela det förflutna drages fram ur sin gömma och ånyo genomlefves.

Efter jordfästningen bars kistan ut och sänktes ned i grafven. Då detta var gjordt, tog presten spaden och kastade sand ned i grafven. Sedan lemnade han spaden åt den honom närmast stående, som äfven kastade en skofvel sand dit ned, och på samma sätt fortsatte alla de närvarande manlige vännerna och släktingarne till

den döde. Alla skulle de hjälpa till att bädda den sista bädden åt honom.

Karl och Ellen stodo bredvid hvarandra nära grafven — ett litet stycke derifrån stod Mary ensam. Hon såg bort ifrån grafven, hon lyssnade på vinden, som sjöng derborta i granskogen — en tungsint elegi för de döde härnere. Hon tyckte att den fick ord — hon tyckte att genom hela naturen gingo djupa, trötta suckar — möda och arbete — möda och arbete. — — Så hörde hon skofveltagens tunga fall — det var hvila deri — oändlig hvila — icke arbete mera — slut på allt — hvila och ingenting annat än hvila . . .

Då grafven var igenskottad for man tillbaka till Långamåla, der begrafningsgästerna intogo middag, som de läto sig väl bekomma, utfrusna och trötta som de voro.

Sedan sade man farväl och hvar och en begaf sig hem till sig, utom Karl, som qvarstannade hos flickorna ända till qvällen.

2.

Det var en underlig, karg och melankolisk natur, i hvilken Långamåla var belägen. Skogarna växte små och snåriga; sädesfälten voro hårdlåndta, stora högar af sten, hvilka lågo vid skogskanten, vittnade om att arbetaren fått rödja marken för att kunna odla den. Trakten var icke tätt bebyggd och de flesta husen voro fula och obetydliga. Strax framför Långamåla, norrut, var det ovanligt flackt. En liten fors brusade fram öfver den steniga slätten; den såg så ödslig ut med de små magra buskarna vid stranden, den ljöd så ihåligt suckande under höstqvällarna, då den svälde öfver sina bräddar och vattnet skummade kring stenarna.

Det var någonting på samma gång smått, ihopklämdt, och ändå stort och vidt i dessa långa, täta, småväxta skogar och ödsliga slätter. Det var denna melankoli, som klämmer ihop hjertat, men på samma gång låter det svälla af en gränslös längtan.

Och om vintern, då naturens lif afstannat och snön tyngde på de nakna grenarna och den lilla forsen qvillrade mellan drifvorna, dämpad och försagd som en ungdoms längtan inklämd i ålderdomens kyla — då snöstormarna drogo sina kalla, våta skyar fram öfver

fälten, då foglarna voro borta eller döda och då djupt in i skogen var så tyst, så hemlighetsfullt och dödslikt tyst, som i en döendes sömn — då var det ensamt och tungsint häruppe, då måste man tända brasan och närma sig hvarandra och lefva varmt och innerligt inomhus för att glömma den döda naturen derute.

Men strax söderut, omkring en mil ifrån Långamåla, der hade landskapet ett annat utseende. Der växte skogarna högre, omvexlande med fylliga löfträd och mörka tallar, der utbredde sig mossiga bäddar mellan träden, der hade marken mjuka, vågiga former och öfver hela naturen låg detta sorglösa leende, som verkar så lätt och befriande på sinnet.

Här låg Skogsbacken, Karls arrendegård, och här var det Ellen skulle bo, då deras bröllop stått. Långamåla såldes på auktion fram på sommaren; det var icke skäl att behålla det, Karl och Ellen ville ej bo der och Mary kunde ej sköta det ensam. Icke var det många och icke heller höga bud, men då köpet var uppgjordt och alla skulder betalda, hade Mary och Ellen tvåtusen kronor öfver. Dem skänkte Mary åt Ellen och Karl till uppköp af husgeråd och inventarier, hvaraf Karl var i stort behof, och i stället blef det öfverenskommet att Mary, så länge hon önskade, skulle ha sitt hem hos systemen.

På hösten firades bröllopet och så flyttade man in i det nya hemmet. Mary fick som vanligt mycket att göra; hon skötte mjölk-kammaren liksom i det gamla hemmet; äfven en mängd andra bestyr, hvilka åtfölja hösten, hade hon öfvertagit, så att de nygifta så mycket som möjligt skulle få vara ensamma med hvarandra.

Men om qvällarna samlades man i hvardagsrummet, lampan i taket tändes, äpplen buros in, man skämtade och pratade och förde ett gladt och trefligt familjelif.

Ty Karl tyckte mycket om att skämta. Han hade ett friskt och gladt lynne, han såg lifvet i ljusa färger och hade den innerligaste och fastaste tro på hemlifvets lycka och på kärlekens renande och förädlade inverkan. Han hade mycket klara och bestämda åsigter om allting; dessa åsigter hade han sjelf gjort upp i sitt stilla sinne och han medgaf nästan aldrig någon jemkning i dem. Passionens stormar hade icke berört honom; det beständiga, helsosamt tröttande kroppsarbetet höll honom i en sval temperatur. Det var jemnvigt inom honom, han kände sig stark och modig. Sorger och vedermödor förskräckte honom icke; han hade icke förstört sin lifskraft på grubbel och skepticism.

Det var egentligen Mary och Karl som skämtade. Ellen var för närvarande icke i stämning att tycka om skämt; hon satt helst vid Karls sida, lutade sig mot honom och kröp in i hans famn som

en liten fogel, och när hon talade, afhandlade hon endast kärlek och känsloförhållanden.

Ibland gjorde man små besök hos grannarne och mottog sådara tillbaka. Närmaste granne var en f. d. kapten, som tagit afsked ur tjensten för att i stället egna sig åt landtbruket. Hans fru var ett bildadt fruntimmer, som läste Daudets romaner på originalspråket och med sakkännedom ordade om den naturalistiska riktningen i vår tids literatur. Här tillbringade man alltid en dag i veckan för att läsa högt, prata och musicera. Frun hade nämligen piano, och Mary måste alltid sjunga sina folkvisor till hennes ackompanjement.

Hemma på Skogsbacken fans intet piano, men Mary hade i stället en gammal guitarr, på hvilken hon ackompanjerade sig, då hon sjöng om aftnarna. Det var Karls största nöje att höra Mary sjunga. Han satt då alltid i sin gungstol med hufvudet tillbakalutadt och blicken fuktig och liksom beslöjad af drömmar. Och hon fick aldrig sluta; så snart en sång tystnade, måste hon börja en ny. Ibland kunde det då hända, att Ellen, som satt bredvid Karl med sin hand i hans, sakta drog bort handen och smög sig ut ur rummet. Men Karl märkte det ej; han var försjunken i tonernas värld, de omgäfvade honom likt sakta svallande vågor, och hans själ gled lycklig och drömmande bort på dem.

Men så tystnade sången, det var skymning i rummet, och då tystnaden förlängdes och ekot af den sista tonen dött bort, blef det en kall, underlig tomhet omkring honom, och då märkte han att Ellen gått ut. Då steg han genast upp och gick för att leta efter henne. Han fann henne nästan alltid vid sängkammarfönstret, der hon satt med pannan tryckt mot rutan och stirrande ut i den mörka qvällen. Han drog henne intill sig, smekte henne och frågade hvarför hon lemnat dem, och då var det nästan alltid emedan hon fått hufvudvärk, så att hon måste sitta en stund i ensamheten och tystnaden för att bli bra. Då blef han dubbelt så öm och smeksam emot henne; han tyckte att den der hufvudvärken kom alltför ofta på.

Fram på vintern började den blifva riktigt envis. Ibland kunde den infinna sig flera qvällar å råd. Då satt hon alltid blek och tyst och stilla; endast händerna, som hon gömde under bordet, mot hvars kant hon lutade sig, voro i en nervös, skälfvande rörelse.

»Säg någonting», brukade Karl bedja, i det han kom fram till henne, smekte henne och drog henne ned i sitt knä. »Du sitter så tyst och frånvarande. Om du försökte att prata litet, skulle du få se att hufvudvärken blefve bra.»

Hon ryckte till vid hans ord och försökte att småle. Men det var ett underligt småleende; det kom fram så hårdt och tvunget, att det nästan förvred hennes ansigte, och det skar som ett missljud mot det allvarliga, frånvarande uttrycket i ögonen.

Två systrar.

»Hvad skall jag säga?» svarade hon utan att se på honom. »Jag kan icke skämta som ni båda, det vet du. Men det gör ingen-ting — det är så roligt att sitta och höra på er, och se hur bra ni komma öfverens.»

Mary och Karl kommo verkligen mycket bra öfverens. Han kallade henne »Veris» — vårblomman — såsom hennes mor brukade; han tyckte att det namnet passade henne så bra, hon hade någon-ting af skogarnes friskhet och doft omkring sig. Aldrig har heller en svägerska varit så litet till besvär som Mary. Hon förstod att hålla sig undan, att göra sig omärklig, och hon skulle ha lyckats fullkomligt deri, om icke Karl med den naivitet, som utmärker en del äkta män, oupphörligt försökte att draga fram henne. Men orsaken härtill var, att hon hade denna glädthet och friskhet, som han behöfde och som han för närvarande icke fann hos sin hustru — och utan att han sjelf visste det blef Marys sällskap honom så smånin-gom oumbärligt. Ellen försäkrade också ifrigare för hvarje månad som gick att det var rågen på hennes lycka, att hon fick ha Mary hos sig, och att de alla tre trufdes så bra tillsammans.

Detta öfvermått af lycka hade emellertid en egendomlig verkan på henne. Hon bleknade och magrade och hennes blick blef skygg, som blicken blir, då man rufvar på en hemlighet, den man är rädd att röja. Hennes nätter voro långa och sömnlösa. Ibland, sedan hon förvissat sig om att Karl sof, kunde hon sätta sig upp i bädden och gråta — gråta dessa heta, svidande tårar, i hvilka lidelsens eld bränner. Då kunde hon bedja — bedja som blott en qvinna kan göra det — bedja så att hela hennes själ liksom löste sig ifrån kroppen — ända tills bönen frid svalkade hennes brännande oro och hon somnade in med ett löfte om renhet och förlåtelse i sitt hjerta. Då morgonen kom och solen föll in i rummet och hon såg Karls ansigte strålände af ömhet och kärlek, och då hon gick ut i salen och dukade bordet, då kom det öfver henne en känsla af på samma gång berusande lycka och stilla hemtrefnad — och då tyckte hon att nattens förtviflade ångest låg så långt bort, så djupt ned, att den var liksom inmurad i en graf, ur hvilken den aldrig mera skulle uppstå.

Men allt som dagen framskred, försvann denna glada morgonstämning. Andra känslor vaknade inom henne; ur djupet af hennes själ, dit hon pressat ned dem, kommo de framkrälände, sakta, försätligt, ända tills hon plötsligen ryste till vid att hela hennes bröst var fullt af ångest och bitterhet. Då kände hon hur gagnlös nattens bön varit; då kände hon att striden mot en ond känsla är som att fäkta mot ett spöke, på hvilket inga vapen bita.

O Gud, var hon då verkligen ond och dålig? Kunde icke hennes brinnande böner, hennes utesägliga önskan att förblifva god,

döda den uppspirande synden? Kunde då icke kärleken, denna kärlek, som var så ren, så stark, kunde den icke bränna bort det stygga och fula i hennes själ? Kunde icke förståndet, det tålmodiga förståndet, som icke tröttnade att dag från dag prenta i henne samma lexa, blifva herre öfver *en enda* känsla, som icke hade några ord att försvara sig med, som endast slog och stormade i hennes själ som svallvågor?

Mary anade hennes strid, som helt och hållet undgick Karl, och den unga flickans nätter förflöto lika sömnlösa och ångestfulla som systemns. Hon kände att hon begått ett misstag, då hon kom i Ellens hem, och till den sorg hon erfor öfver den störda friden kom ett ängsligt, förtärande grubbel hur detta misstag skulle kunna rättas, utan att för mycket smärta dem alla tre.

Till en början försökte hon att så mycket som möjligt vara för sig själf. Ibland om qvällarna gick hon ej in i salen, men då kom det alltid bud ifrån Karl, och dröjde hon, så infann han sig merendels själf efter en stunds förlopp och hemtade henne. Men då satte hon sig alltid långt ifrån dem i någon aflägsen vrå, och om Karl bad henne sjunga, svarade hon att hon var hes och trött och icke orkade.

Då flög det en underlig, skärande misstämning genom rummet, Det blef så tyst, så tyst, och någonting halfförstådt, outtaladt, susade förbi dem. Karl satt i gungstolen och förde den häftigt af och an, och ett missnöjdt, förvånadt uttryck lade sig öfver hans ansigte. Ellens kinder brände, hon kramade nervöst sin näsduk och ögonen voro onaturligt stora och glänsande. Ibland hände det då att hon steg upp och gick fram till Mary och med brådskanie, feberaktig ifver bad henne sjunga någonting. Men då Mary kände systemns iskalla, fuktiga hand på sin och såg det underliga uttrycket i hennes ögon, måste hon stiga upp och vända sig bort — det var någonting hos Ellen som skrämdde henne.

Dylika misstämningar förekommo allt oftare och oftare. De började att ligga i luften, de sväfvade omkring som osynliga, fina trådar, de grepo tag i hvarandra, snärjde ihop sig till täta knutar, och då man skulle försöka att upplösa dessa knutar, åtdrogos de i stället allt tätare och hårdare.

Ingen af dem kunde förstå, huru allting så fort hade förändrats; ingen af dem kunde följa denna fina, snärjande väfnad af missförstånd, ingen af dem mindes när knutarna blifvit åtdragna — men alla tre kände de det sega, osynliga nätet omkring sig.

Och Mary kände att det *aldrig* skulle kunna upplösas, utan att det måste sönderslitas, raskt och beslutsamt, äfven om hennes händer skulle sargas aldrig så mycket deraf.

Hon undersökte på det noggrannaste sitt hjerta, men hur sträng,

hur omutlig hon än var mot sig sjelf, kunde hon likväl inför sitt samvete svära, att inom henne icke fanns en enda känsla för Karl, som ej tillhörde en syster för en broder. Och hur mycket hon än ansträngde sin af misstankar skärpta skarpsynthet för att upptäcka någonting icke tillåtet i Karls sätt emot henne, kunde hon likväl icke deri se annat än vänlighet och förtrolighet, aldrig en öm blick, aldrig en häntyd, aldrig något af dessa dubbelmenande ord, på hvilka ett visst slags kärlek är så rik.

Denna olycksaliga svartsjuka, som redan förstört hemmets frid och trefnad — den var då icke annat än ett spöke, ett inbillningsfoster af en öfverspänd fantasi.

Och för detta spöke skulle hon bort, för detta spöke skulle hon vika; hennes innerliga, uppoffrande kärlek, som vårdat Ellen med en moders styrka — den ströks bort af skuggan från en ond, mörk lidelse, —

Så gick vintern och det började våras. Öfver snöfälten flögo kråkorna af och an, flaxande med sina tunga, mörka vingar, som aftecknade sig skarpt mot den glänsande snöytan. Ännu frös det hårdt om nätterna och stjernorna blänkte skarpa och vinterkalla öfver den frusna sjön, men i middagsstunden brände marssolen hett, snön började smälta, bara fläckar syntes i backslutningarna och ljumma vårstämningar susade omkring i luften.

Så kommo vårstormarna och skakade upp naturen, löste de fängslande vinterbanden, bröto sönder isarna och jagade dem i vild fart utåt hafvet, vräkte hela massor af regn och snöslask öfver drifvorna, susade genom skogen och piskade snön ned ifrån bergsvägar. Hela landskapet stod under vatten, det forsade i diken, det sqvalade och brusade och fradgade inne i skogarna, och ängarna stodo dränkta i vattenflöden. Det fanns ingen hvila i naturen under de långa, ljusnande vårnätterna, det var som en tyst, jäsande strid, en brinnande sträfvan att vakna och skaka af sig de tunga vinterdrömmarna. Flyttfoglarnas skaror drogo fram öfver skogstopparna; lättare och ljusare föll skymningens slöja; inne i jorden knäpte och sjöd det, fröna svälde och brusto sönder, insekterna kommo fram och fogelqvittret började höras.

Men då stormarna saktade af och solen bröt fram och den svala, solvarma luften badade jorden, då var allt färdigt. Då sprucko löfven ut och rymden genljöd af lärkans entoniga, tjugande drillar, och då man gick igenom skogen och hörde hur det prasslade och knäpte i buskar och snår, kände man hur genom hela naturen gick liksom skälfningsar af öfversvallande, sjudande lifskraft.

Och i de ljusa majqvällarna, då ingen sömn finnes, då allt är endast drömmar, halfvakna, hviskande drömmar, hördes trastens sång så förunderligt klar och välljudande, så full och smäktande

ända till sent in på natten. Och då skogen stod löfvad, började göken gala och man lyssnade frågande på de mystiska, välbekanta tonerna.

Men till Skogsbacken kom våren icke med glädje och lycka; det var snarare en känsla af dunkelt vemod, af smärta den förde med sig. Ellen gick mycket sällan ut, endast någon gång i trädgården och hagen derutanför, eljest satt hon mest inne och arbetade och sydde. Naturens skönhet, solljuset, fogelqvittret, luftens underbara vällukt funnos icke till för henne, det drucknade i den strid som utkämpades i hennes själ. Mary deremot gjorde ofta långa skogspromenader; hon försökte då ibland att få Ellen med sig, men det lyckades icke, Ellen var alltid trött och behöfde hvila sig, och hennes bleka kinder och mörka ringar under ögonen förnekade ej detta påstående.

Ett par gånger träffade Mary Karl under dessa promenader. Han gjorde henne då alltid sällskap, talade med henne innerligt och förtroligt, frågade henne om hon ej tyckte att Ellen blifvit mycket förändrad och om hon trodde, att orsaken härtill var något hemligt själslidande eller att det endast berodde på hennes nuvarande belägenhet. Mary svarade litet förströdt; hennes finkänsliga samvete plågades af dessa sammanträffanden och hon gjorde allt för att befria sig från hans sällskap. Men naturligtvis lyckades hon icke här. Han följde henne envist, var orubbligt vänlig och förtrolig och tvang henne slutligen att i sitt sällskap komma in på gården, så att Ellen, som satt i fönstret, fick se dem tillsammans. Sådana dagar kunde Ellen icke beherska sig; hon var nervös och retlig, hennes kinder brände fläckiga och mörkröda, som om blodet stuckit och forsat in under dem, och i hennes ögon framskymtade ibland ett uttryck af så flammande lidelse, att det fordrades Karls sorglösa godtrogenhet för att icke märka den fara som hotade.

En afton, en härlig sommarafton i juni månad, skulle de fara ut och ro tillsammans. Båten låg ett stycke ifrån boningshuset, så att de hade en liten skogsväg att gå för att komma dit. Aftonen var stilla och ljuf, vågorna plaskade mot stranden, och inne i skogen hördes trastens toner. Karl och Ellen gingo först bredvid hvarandra; han höll armen kring hennes lif för att stödja henne, småpratade ömt och kärleksfullt, och hon såg upp mot honom med detta stolta, strålande uttryck, som kärleken förlänar. Hon var verkligen lycklig i detta ögonblick, det mörka molnet var borta, lifvet föreföll henne skönt, hans blickar, hans ord kändes som smekningar öfver hela hennes gestalt. Bakom dem gick Mary; Ellen hörde hennes lätta steg och sakta smågnolande, och hennes hjerta svälde af den gamla, halft domnade barndomskärleken, men så snart Karl vände sig om för att säga någonting åt Mary, kände hon ett passioneradt begär

att slå sina armar omkring honom och draga honom med sig långt, långt bort i en ödemark, der intet levande väsen fans mer än han och hon och der hon finge behålla honom för sig helt och hållet.

Då de kommo fram till båtstället och skulle gå ned för backen, slant Mary mot en bergklint och halkade omkull. Karl och Ellen kommo genast för att hjälpa upp henne; hon hade skadat sin ena arm litet, en trädgren hade skrapat den och gjort en djup rispa ända upp mot armbågen. Ellen ville hjälpa, men Karl sköt undan henne och började med kännaremin att förbinda och torka den sårade armen.

Det är möjligt att han höll på härmed litet längre än som ovilkorligen behöfdes; det är möjligt, ja till och med ganska antagligt att öfver hufvud taget ingen man, så vida han icke är läkare ex professo, precis brådskar, då han så der håller på att handskas med en fyllig, hvit qvinnoarm. Hon, som stod ett stycke ifrån och åsåg operationen, tyckte åtminstone, att den drog om en hel evighet. Den hvita armen började skimra så bländande; hon tyckte att han böjde sig ned öfver den — hvarför skulle han böja sig så djupt ned, hvarför behöfde han det? Hennes syn förvirrades, hon tyckte att hans läppar sökte den hvita, glänsande huden. Åter flög genom hennes bröst denna gräsliga känsla af vansinne och hänsynslöshet, som kom henne att frukta för sig själf. Det var som att se ned i en bottenlös afgrund: man hissar, tillsluter ögonen och känner att någonting i djupet lockar och drager.

»Tack», sade Mary hastigt, då Karl slutat, »nu är det bra. Men det sved förfärligt.»

Ellen sade ingenting. Hon gick tyst i förväg och började lossa båten. Men då kom Karl springande, tog henne om lifvet och lyfte henne derifrån.

»Det här är mitt göra, min lilla nåd», sade han leksfullt, i det han gjorde lös kettingen.

Sedan hjälpte han de begge systrarna att stiga i. Af en ren händelse kom han då att hålla Mary om lifvet; hon drog sig häftigt undan och stötte bort hans hand.

»Hvad nu då?» utropade han skrattande, i det han sköt ut båten. »Har man kanske icke rättighet att taga en svägerska om lifvet så mycket man behagar?»

Ingen svarade; Ellen steg i och satte sig i fören, Mary i aktern för att styra och Karl, som rodde, midt i båten med ryggen åt Ellen.

Hon kunde ej taga sina blickar från systemns ansigte; i den rödaktiga aftondagern framträdde det så ljuft och intagande. Det mörka håret hade liksom ett guldstoff öfver sig, hyn var så mjuk och varm och de djupblå ögonen lyste med fixstjernornas milda, trånande glans.

Hon förmådde ej besinna, att aftonrodnaden äfven bredde sitt förskönande skimmer öfver henne; hon tyckte att det onda och fula inom henne äfven måste synas utanpå, och hennes fantasi marterade henne med bilden af ett litet fult, blekt, förvridet ansigte. Och medan hon satt der, nervöst pratande och skrattande för att dölja sina känslor, kom det så småningom för henne en underlig syn. Hon tyckte att Mary växte och växte och blef allt ljusare och klarare och lik som höjde sig, och under tiden krymte hon sjelf ihop och blef liten, så liten och ful och stygg som ett af sagornas onda troll . . .

Då de kommit ut på sjön, hvilade Karl årorna och bad Mary sjunga, och hon sjöng med låg, sorgsen röst om Necken och hans längtan. Ellen lutade sig öfver båtens kant och såg ned i det svala, hemlighetsfulla djupet. En isande hemsk känsla kom henne att rysa till, men hon blef på samma gång så lugn, så förunderligt lugn. Hon måste le midt i sin smärta, så stilla och domnadt och fritt kändes det plötsligen i hennes själ. Hon reste sig ej upp igen; hon låg med hufvudet lutadt mot fören och blickade ned i vattnet och lät känslorna glida bort i smärtsamma drömmar.

»Tack Mary», sade Karl då system slutade att sjunga, i det han åter tog årorna och rodde framåt. »Vet du», fortsatte han, »du sjunger så vackert, så innerligt och varmt, att jag ibland måste fråga mig sjelf: hvad eller rättare *hvem* är det, som kommer henne att sjunga så der?»

Mary ryckte till och betraktade honom häpen. Hvad tänkte han på, som gjorde sådana frågor? Hon började på att tycka, att Karl var så naiv, att det nästan gränsade till enfald. Hon kastade en blick på system; Ellen hade vaknat ur sina drömmar, hon hörde Karls fråga och hennes ögon hvilade spända och brinnande öfve honom och Mary.

»Säg mig det, Mary lilla», fortfor Karl halft skämtande, »säg mig hvem det är, som ger din sång en sådan ljufhet. Du bör verkligen ha förtroende för en allvarlig, stadgad sväger. Men nog skulle jag riktigt besigtiga den der lycklige okände och grundligt förhöra honom, om han är värd en sådan skatt som du, och nog skall det då stå hårdt åt innan han får knipa bort dig. Jag vet sannerligen ej, hur jag skall kunna undvara din sång — då får lilla Ellen bestämdt lof att lära sig sjunga.»

Och han vände sig om och nickade ömt och förtroendefullt åt sin hustru.

En nästan olidligt pinsam känsla smög sig öfver Mary. Hon tyckte att Karls ord ljödo skärande som skratt och ras på en kyrkogård. Hon gjorde en otålig rörelse och reste sig till hälften upp i båten.

»Vet du Karl, vi måste visst fara hem», sade hon ifrigt. »Det blir kallt i solnedgången, Ellen kan förkyla sig; se hur blek hon är!»

Han vände sig häftigt om och släpte årorna.

»Mitt lilla barn», sade han ömt, hur kan du sitta och frysa så der utan att säga någonting. Se här . . .»

Och han tog af sin rock och svepte den omsorgsfullt omkring henne.

Hon sade ingenting. Hon lät honom hållas, men hans smekningar voro så besynnerliga, så kalla och fadda tyckte hon; hon kände hans hand på sin kind, men det var endast som beröringen af ett stycke kropp; det själsrika, det varma, som ger smekningen lif, var borta för henne.

»En sådan liten ömtålig stackare du är», sade han vänligt skämtande. »Se på Mary, så röd och varm hon är, hon ser inte ut att frysa, hon.»

Det blef en lång tystnad efter dessa ord, en sådan der underlig, talande tystnad, som skrämmar eller pinar. Karl tog hastigt årorna och rodde hemåt. Han kände sig plötsligen illa till mods; en dunkel misstanke, som en gång för någon tid sedan ville stiga upp hos honom, vaknade ånyo och gjorde honom tyst och förstämd.

Då de kommit till land, hoppade Karl först ur båten och gjorde fast den, och under tiden steg Mary i land. Då hon skulle sätta foten på klippållan vid hvilken båten låg, kom hon ofrivilligt att vända sig om. Hon fick då se att Ellen stod upprätt och litet framåtlutad, liksom sträckande sig efter henne. Deras blickar möttes, men blott en sekund; derpå vände Mary sig åter om, en rysning genomilade henne och hon darrade, så att hon knappast kunde taga steget ut.

Det var en af dessa hemska visioner som vi någon gång i lifvet helt plötsligt få se framskymta likt uppenbarelser från en ond, förborgad värld, och som då de slockna komma oss att känna ett intryck, som om en afgrundsande susat förbi och förgiftat luften.

Ellens ansigte var som förvandladt; det låg liksom en mask deröfver, en vidrig mask, som det lössläpta hatet tryckte derpå, och i hennes ögon låg detta hemska uttryck, som röjer att lidelsen öfvergår i vansinne.

Men det varade kortare än en sekund. Då hennes blick mötte Marys, slocknade det, hennes drag blefvo slappa, färglösa och intetsägende, och hon sjönk maktlös ned i båten.

Det blef en mycket förstämd hemprömenad. Mary var förfärligt upprörd; hvad hon nyss sett skrämd henne som en spöksyn, tyngde henne som närheten af en skuld, ett brott. Ellen var blek som döden och såg knappast upp ifrån marken. Karl såg misslynt

och dyster ut. Om han än anade sanningen, gjorde den honom mera förargad än egentligen sorgsen.

Dylika fantasiens lidanden tilltalade honom icke. Hans klara, kraftiga, korrekt tecknade natur förstod icke dessa tusen bugtiga, slingrade avvägar, på hvilka en del menniskolif kastas omkring af en marterad, lidelsefull fantasi.

3.

Klockan var half tio, då de kommo hem. Mary sade hastigt godnatt och gick genast upp på sitt rum. Ellen gjorde intet försök att följa henne, hon var liksom slö och döfvad, och då Karl ville förmå henne att tala och kärleksfullt bad henne säga, hvad det var som så förstämt henne, svarade hon blott, att hon var så dödande trött, att hon genast önskade få gå till hvila.

Då Mary kom upp på sitt rum, gick hon fram till fönstret, satte sig der med hufvudet lutadt i handen och blickade ut. I flera timmar satt hon qvar så. Först kunde hon icke tänka: minne, känslor, föreställningar brusade omkring hvarandra och i detta kaos framträdde Ellens ansigte, sådant hon nyss sett det, men ännu mera hemskt och förvridet. Hon försökte att jaga bort denna syn, men den kom beständigt igen, och fantasien pinade henne genom att oupphörligt, med ett slags ryslig ifver, om och om måla hela denna scen och alla dess detaljer.

Var det verkligen så . . . kunde det vara så? Denna syster, som hon älskade så gränslöst, hatade henne, hade velat . . . döda henne . . .

Då hon tänkte denna tanke ut kom det öfver henne en så våldsam, sjudande smärta, att alla andra känslor drunknade deri och hon brast i häftiga snyftningar.

Sedan blef hon lugnare och tankarna gingo genom hennes själ, tunga och sorgsna, men stillare och klarare. Bort måste hon, ja bort — men hvart? Verlden var så stor, så oändligt stor; hon spejade kring himmelen, hon såg bortåt horisonten — så fritt och vidt allting syntes! Der bortom skogarna, der funnos obekanta, sköna nejder, stora städer, men ingenstädes en plats för henne . . .

Två systrar.

O, att hon hade kunnat flyga bort till ett land, ett land, som icke finnes — till en stjärna och derifrån älska dem, som icke älskade henne!

Bort, ja bort, men hvart?

Om och om samma oroliga fråga och samma tröstlösa, tomma svar.

Så förrunno timmarna. Tiden går fort och ljudlöst under sådana stunder; vi förnimma ej dess steg, då själen är försjunken i smärta.

Aftonen hade blifvit natt; det var tyst i trädgården, tyst i huset — alla sov.

Då fick hon höra en liten fågel, som pickade på fönsterrutan bredvid henne. Hon spratt till, det lät så besynnerligt i nattens tystnad, så ängsligt och kallande.

Några minuter förrunno. Hon kände en underlig beklämning kring hjertat. Hennes tankar blefvo förströdda; hur besynnerligt, att den lilla fogeln kommit och pickat på rutan så här under nattens tystnad, då foglarna bruka sova!

I det samma kom han igen. Han slog ännu häftigare mot rutan, flaxade med vingarna, flög derefter sin väg och försvann bland träden.

Hon reste sig häftigt upp. En isande, vidskeplig känsla grep hennes hjerta och förlamade det. Utan att klart tänka efter hvad hon ämnade göra, sprang hon ut ur sitt rum och ned för trappan.

Då hon kom till Karls och Ellens sängkammare stannade hon utanför dörren och lyssnade med örat deremot.

Hon hörde Karls djupa, lugna andetag. Ljudlöst öppnade hon dörren och smög sig in. Hon visste knappast hvad hon gjorde; någonting som var starkare än hon sjelf dref henne.

Det var mörkt i rummet, emedan gardinerna voro nedfälda, men då hennes ögon vänjt sig vid mörkret såg hon konturerna af Karls hufvud, som hvilade der så lugnt och sorglöst.

Men sängen bredvid, Ellens säng, med kudden ännu nedtryckt och varm efter hennes lilla hufvud och täcket till hälften afkastadt, var tom.

Hon ryste till. En förfärlig aning flög igenom henne. Hon skyndade bort från rummet och sprang ut på gården, nedåt sjön.

Hon gick samma skogsväg de gått för några timmar sedan. Sommarnattens ljusa skuggor föllo öfver stigen, ljumma vindar rasslade då och då i vasstråna vid stranden. Men hon förnam intet af naturens lugna stillhet; den ångest hon kände upphettade luften omkring henne, kom skogarna att susa och vågorna att skälfva och glittra. Hon skyndade framåt andlös, flämtande. Hon tyckte att

vägen var oändlig, omöjlig att tillryggalägga, som då man vandrar i drömmen.

Då hon kom på höjden af sluttningen, som ledde ned till båtstället, stannade hon häftigt . . .

Der nere vid sjön på klippan, alldeles der de lade till med båten, satt Ellen ihopkrupen. Nedre delen af hennes kropp var redan under vattnet; allt emellanåt böjde hon sig framåt och det såg ut som om hon sakta började glida ned för klippan. Så reste hon sig upp igen, kastade sig bakåt mot stenhällen och sammanknäpte med en förtviflad rörelse händerna öfver hufvudet.

En dunkel instinkt sade Mary, att om Ellen i detta ögonblick finge se henne, skulle allt vara förloradt — den tvekan hon nu kände skulle upplösas i ett vildt, besinningslöst språng ned i den djupa grafven framför henne.

Ljudlöst, försigtigt, med hjertat dunkande, så att hon nästan tyckte att dess slag borde höras genom nattens tystnad, smög sig Mary dit ned. Då hon kom fram till Ellen satt denna med ansigtet gömdt i händerna och vaggade af och an, sakta qvidande. Utan att säga ett ord, slog Mary sin ena arm kring systemns lif, och i det hon med andra handen tog tag om en trädstam, drog hon henne hastigt upp ur vattnet.

En häftig strid uppstod. Då Ellen fick se Mary, gaf hon till ett skri, hennes ögon flammade, hela hennes varelse började att likasom jäsa af förtviflan och raseri, och hon vred sig krampaktigt för att komma lös.

»Släpp mig . . . släpp mig», flämtade hon, »du har inte rättighet . . . jag vill dö . . . hör du . . . jag *vill* dö . . .»

Men då hon kände systemns armar omsluta sig, då hon mötte dessa milda, sorgsna ögon, hvilkas blickar öfvergöto henne med en ström af förlåtande, aldrig svikande kärlek, då upplöstes det hårda, hatfulla i hennes hjerta, hennes hufvud sjönk mot Marys bröst och hon brast i häftig gråt.

»O Mary, Mary», snyftade hon, »hvarför lät du mig icke dö? Jag är så olycklig . . . du vet inte, du . . . hur usel, hur syndig, hur eländig jag är . . . Ser du Mary . . . jag hatade dig . . . ja, jag hatade dig . . . jag trodde . . . förstår du . . . att Karl . . . O, jag har varit vansinnig . . . Mary, vet du att jag ville . . .»

»Tyst, tyst», sade Mary i det hon tryckte henne intill sig och sakta smekte henne och torkade bort tårarna, medan Ellen snyftande och skälfvande kröp in i hennes famn och gömde sitt ansigte mot hennes barm, som hon brukade göra då hon var ett litet barn.

Mary drog henne upp från marken och förde halft stödjande, halft bärande den lilla darrande, feberheta gestalten hem med sig,

hela tiden tillhviskande henne alla de ljufva, tröstande ord, hennes kärlek kunde uttänka.

Då de kommo in i sängkammaren sof Karl ännu, men han väcktes af systrarnas röster och rörelser.

»Hvad är det?» frågade han yrvaket, i det han satte sig upp i sängen med en oredig förnimmelse af att det brann nere i ladugården eller att tjuftar brutit sig in i salen.

»Ellen är sjuk», sade Mary hastigt och höljde täcket öfver henne.

Och hon hade sagt sant. I samma ögonblick Ellen kom i sin bädd uppgaf hon ett häftigt, ångestfullt jemrande, och denna jemmer fortsatte sedan hela natten och hela dagen derpå.

Den tilldragelse, som man väntat först om ett par månader och som varit föremål för så mycken undran, så mycken oro, så många vackra drömmar och öfverspända förhoppningar, den hade nu påskyndats af allt det utståndna så väl kropps- som själslidandet.

Under tjugufyra timmar sväfvade Ellen mellan lif och död, och hon var flera gånger nära att nå det obekanta land, mot hvilket hennes förtviflan nyss hade kastat henne.

Men äfven denna gång fick hon återvända. Dödsskuggorna veko, plågorna försvunno, lifvet började vakna omkring henne.

Men bredvid henne, badad af hennes modershertas brännande tårar, låg en liten varelse, en liten ömklig, ofullbordad människavarelse med små vissna lemmar och ett pinsamt, uttröttadt drag öfver det blekblå ansigtet, liksom hade den lidelse och förtviflan som rufvat i moderns hjerta, stört honom i hans morgondrömmar och för alltid gjort slut på dem.

4.

En månad förflöt. Ellen hade så småningom hemtat sig från sjukdomen; hon kunde nu flera timmar om dagen sitta ute på verandan och njuta af det vackra sommarvädret.

Men solskenet och blomsterdoften förmådde icke bortjaga det svårmod, de sista tilldragelserna väckt hos henne. Minnet af den förfärliga natten, då Mary öfverraskade henne på klippan, tanken på

den modersglädje hon beröfvat sig själf, på den stackars lilla varelse, som hennes synd hade dödat, förföljde henne oupphörligt och kastade liksom mörka slagskuggor öfver hennes lif. Långa stunder kunde hon sitta med händerna korslagda i knäet, stirrande framför sig, tyst och frånvarande, försjunken i detta passionerade rufvande öfver minnen, som på samma gång lindrar och ökar smärtan, liksom då man vidrör ett ännu endast halfläkt sår.

Mot Karl och Mary var hon stilla, mild och viljelös som ett barn. Det var som om hon icke visste hur hon skulle kunna ödmjuka sig nog; i allt hvad hon sade och gjorde, då hon tog buljongskoppen ur Marys hand, då hon tackade Karl emedan han lagt hennes kudde till rätta, var det alltid som om hon inlagt en liten bön om förlåtelse.

Men allt som sommaren framskred och hon blef starkare och kunde återtaga sina gamla vanor och sysselsättningar, drefs vemödet undan, och hon blef gladare och modigare. Den kärlek, som outhärligt omgaf henne, förjagade så småningom sorgen, leendet återkom på hennes läppar och glansen i hennes ögon. Ännu hade hon visserligen anfall af samvetsqual, men de blefvo mer och mer sällsynta, och då hon om sommaraftonen satt vid Karls sida nere i bertsån, lutade sig mot hans bröst och smålog i sin stilla lycka, var hon samma svärmande unga qvinna som förr.

Då Mary såg detta, kände hon en skälfning af glädje genomila sig. Kunde det verkligen vara så; vågade hon tro, att denna harmoni, som allt fullare sänkte sig öfver dem alla tre, var lönen för de föregående striderna, att detta utbrott af svartsjuka, som föreföll så hotande, blott var en sjukdom, en kris, som Ellen måst gå igenom, för att sedan tillfriskna?

Ängsligt, kärleksfullt, som en moder vakar öfver sitt barn, då hon fruktar ett recidiv, gaf Mary akt på Ellen, för att se om några tecken till återfall i det gamla onda skulle förekomma. Och för hvarje dag som gick utan någonting annat än förtroende och ömhet från Ellens sida, tackade hon Gud och jublade öfver den vunna segern.

Men det kom en dag då det olycksbådande tecknet ånyo visade sig. Det var så omärkligt, så skickligt öfverhöljdt med glada leenden och vänliga ord, det var så likt blott den allra minsta lilla sväfning i en tons renhet, att det fordrades Marys skärpta öra för att märka missljudet.

Men hon märkte det, och i samma stund det gamla, välbekanta ljudet skorrade förbi henne, ramlade hennes vackra framtidsdröm i spillror.

Ty hon förstod att hvarje, om än så obetydlig glimt af en känsla bevisar att den ännu finnes kvar i hjertats djup, och att deri-

Två systrar.

från kan den på nytt spira upp, om man ej rycker undan dess näring . . .

Och då Mary den qvällen lade sig och gråtande insomnade, hade hon fattat sitt beslut, och hennes framtid var utstakad efter en helt annan plan, än hon en gång tänkt sig.

Det var en afton i medio af augusti. Ellen satt på förstuguvristen och sydde och Karl promenerade af och an, rökande och pratande. Ellen lyssnade halft leende, halft intresserad på honom; han hade alltid hufvudet fullt af förslag att gräfva nya diken, att anlägga vägar, att bygga om uthusen och så vidare, och han var nog lycklig, att då vissa förargliga kassaförhållanden gjorde dessa förslag om intet, aldrig känna sig nedstämd utan genast börja planen på nytt. Han höll just nu på att bevisa Ellen, hvilken fördel det skulle vara att anlägga en ny, genare väg till skogen, hur mycket man derigenom skulle bespara i körslor, och han lät icke afbryta sig i sitt föredrag, därför att Mary kom ut och satte sig bredvid dem.

Mary hörde icke mycket på hvad han sade; hon såg blek och upprörd ut, fingrade nervöst på Ellens sax och stirrade drömmande ut i rymden. Äfven Ellen blef plötsligt frånvarande; hon såg genast att det var någonting underligt med Mary, och en skygg, aningsfull oro steg upp hos henne. Hvad skulle nu komma? Var det möjligt att systemen än en gång sett det, som icke fans, nej, som *icke* fans, som hon aldrig, aldrig skulle erkänna ens för sig sjelf?

Slutligen märkte Karl hur frånvarande de begge systrarna voro.

»Hvad är det?» afbröt han sig plötsligt och betraktade dem förvånad. »Hvad står på? Mary ser så högtidlig ut; har du någonting viktigt att förkunna?»

Mary såg upp med ett tvunget leende.

»Kanhända», sade hon sväfvande.

Hon sväljde och andades tungt; orden klämdes och stockade sig i hennes strupe, och hennes tankar förvirrades. Det var så svårt att få fram det som måste sägas.

»Ja, jag har verkligen någonting viktigt att säga er», sade hon slutligen tvärt och litet sträft, som då man söker att ingifva sig sjelf mod, »någonting, som jag vet kommer att göra er begge ledsna.»

Ellen blef vit som den duk hon höll på att fälla; hon förstod genast hvad som skulle komma. Karl deremot stod der som ett lefvande frågetecken.

»Som skall göra oss ledsna?» upprepade han långsamt som om han ej förstod orden.

»Ja, jag tror det, jag hoppas det», sade Mary med darrande röst. »Ser ni, Ellen och Karl, ni få inte kalla mig nyckfull och otacksam; tro mig, jag har nog haft mina strider, och jag skulle ej

göra det utan verkliga skäl men — jag kan icke längre stanna kvar i ert hem.»

Det kom intet svar. Ellen dolde ansigtet i händerna, och Karl stirrade på Mary, som om han trodde att hon blifvit galen.

»Nej, ni få icke taga det så!» fortsatte Mary, som nu, sedan det värsta var sagdt, återfick sitt mod. »Se ni, jag vill försöka att förklara allt för er, så är jag säker att ni nog ge mig rätt. Tro inte, att jag ej känt mig lycklig hos er, att jag ej är tacksam för er kärlek, men kunna ni ändå icke förstå, att jag ibland har känt att jag är öfverflödig, att jag icke behöfs här, att jag endast fyller en plats, som då jag är borta, icke lemnar något tomrum efter sig, utan endast försvinner?»

Karls ansigte fick plötsligen ett strängt och ovänligt uttryck.

»Nej», sade han hårdt, »det förstår jag icke. Om man är i ett hem, der man älskar och älskas, kan jag ej förstå att man känner sig till öfverlopps. Då är det någon brist i ens kärlek.»

»Kan du ej förstå», fortfor Mary ifrigare, »att man plågas af att icke ha någon bestämd verkningskrets, af att vara en gagnlös, beroende varelse? Kan du ej förstå, att då en qvinna fyllt tjugu år och hon icke blifvit maka och mor och troligen aldrig skall bli det, längtar hon efter någonting annat, vill hon ut i världen och blifva någonting, uträtta någonting, hur obetydligt som helst, blott det är någonting, som hon kan kalla sitt arbete?»

»Nej», svarade Karl torrt, »det kan jag ännu mindre förstå. De der nutidsidéerna ha alltid varit mig vämjeliga. Då qvinnan stannar i hemmet och förskönar det, antingen hon nu är maka eller syster eller dotter, då finner jag henne tillbedjansvärd, men gripes hon af sådant der galet vurmeri att 'uträtta' och 'verka' någonting, då blir hon för mig ett oting.»

»Du är hård, Karl», sade hon med tårar i ögonen; »denna längtan efter ett mål, ett arbete i lifvet, den fördömer du . . .»

»Ja, jag fördömer den», svarade Karl häftigt, »jag fördömer den, ty den är, min själ och Gud, ingenting annat än nycker och kapricer . . .»

»Nåväl får gå för nycker», mumlade Mary sorgset, »du har kanske rätt, det är icke annat. Men det finnes nycker, som det är ädelt att följa», tillade hon hviskande.

»Nej, Mary, nej, jag uthärdar icke detta!» ropade Ellen plötsligt, i det hon sprang upp från bänken. »Det är icke sant hvad hon säger . . . det är inga nycker . . . hon är den bästa . . . ädlaste . . .»

Men hon hann icke längre. Mary grep tag i hennes arm och såg på henne med en blick, så betvingande, så förbjudande, att Ellen tystnade och med en sakta klagan sjönk ned igen.

Karl gaf emellertid icke akt på hvad hon sade; han gick af och an och uppretade sig sjelf med sina egna ord.

»Jo, just nycker kallar jag det och ingenting annat», fortfor han. »Du är trött på vårt enformiga lif, kan jag förmoda. Du har naturligtvis läst någon roman eller någon dum tidning, som satt i ditt hufvud, att du är ämnad att uträtta någonting. För öfrigt skulle det roa mig att veta *hvad* du egentligen tänker kunna uträtta!»

»Mycket obetydligt, det är sant; så obetydligt, att troligen ingen enda mera än jag sjelf skall märka det, men det är också nog . . .»

»Och hvart ämnar du bege dig, om jag törs fråga?»

»Jag har redan skrivit till tant Marie, och hon har lofvat, att jag skall få plats som lärarinna i hennes skola.»

Det blef en stunds tystnad. Karls ansigte mörknade mer och mer. Ellen satt med nedslagna ögon, nervöst fingrande på sitt arbete, och Mary stirrade frånvarande på de röda aftonmolnen och följde medvetst deras fantastiska formationer.

»Och när tänker du fara?» frågade Karl slutligen tvärt.

»Redan i öfvermorgon.»

»O, Mary!» utropade Ellen och slog förtviflad ihop händerna. »Detta är ändock för mycket — nej, icke så snart, icke så snart . . .»

Mary kom fram, slöt henne i sina armar och kysste bort tårarna från hennes kinder.

»Tro mig, min älskling, det är mycket bättre att med ens taga steget ut än att gå och säga farväl åt hvarandra i flera dagar. Seså, försök nu att inte se så sorgsna och misslynta ut — jag skall säga er någonting: om fyra eller fem år kommer jag tillbaka för alltid det lofvar jag; då ha ni kanske någon verksamhet att bjuda mig, någon liten varelse, som behöfver vård och uppfostran; den kan jag ju få åtaga mig, och då kommer jag så gerna. Eller hur — det får jag ju?»

Intet svar. Ellen snyftade endast och skakade på hufvudet och Karl gjorde en otålig, afvärjande rörelse med handen.

»Näväl, vi skola ej längre tala härom i afton», sade Mary slutligen sorgset, »vi bli endast mera upprörda derigenom. Kanske vi i morgon förstå hvarandra bättre.»

Hon sade dem vänligt och dröjande godnatt, betraktade dem ännu en gång med till hälften bedjande, till hälften forskande blickar och gick derefter upp till sig.

Men hon kunde icke sova. Hela natten låg hon vaken och grubblade öfver detta underliga öde, som dref henne bort och kastade henne ut i verlden. Det var ju omöjligt att spjerna deremot. Hon kände en ångestfull, pinande nyfikenhet på detta okända, som öpp-

nade sig för henne, hon var rädd som ett barn, då det skall gå in bland främmande och icke får hålla moderns hand i sin.

Men genom alla dessa känslor flög oupphörligt tanken på skilsmessan från systemen af och an som smärtsamt aggande sting, och då hon slutligen föll i en orolig, feberaktig slummer, var det Ellens bild, som oafbrutet följde henne.

Icke heller Ellen kunde sova. Hon kastade sig af och an i bädden, borrade hufvudet in i kudden och snyftade krampaktigt. Hon tyckte att hela hennes lif plötsligt blifvit förvandladt, hon kände ett skärande samvetsqual vid tanken på att Mary för hennes skull blefve hemlös, och hon tyckte, att detta samvetsqual aldrig skulle lättas, om hon ej tvingade Mary att stanna eller åtminstone för Karl bekände orsaken hvarför hon lemnade dem.

Men i trots af allt detta fans i djupet af hennes själ — måhända ovetande för henne sjelf — ett fast beslut att *icke* bedja Mary stanna och att ingenting bekänna för Karl.

Ty hon kände, att det icke fans någon lycka för dem tre tillsammans, och hon visste, att om Karl fick kännedom om hennes svartsjuka, skulle han, obekant som han var med denna lidelses förfärliga kraft, blott småle åt henne och kanske vredgas — och slutligen förmå Mary att icke resa.

5.

Tunga och mörka skyar betäckte himmelen; borta vid horisonten, öfver de nakna bergsklipporna sammanpackade de sig, tätnade och antogo mörkgråa, svartaktiga schatteringar. Hafvet såg dödt och liflöst ut; de stora regndropparna föllo tungt ned i vattnet, borrade sig in deri och gjorde stora fördjupningar i hafsytan. På klippspetsarna sutto några sjöfoglar; då och då skakade de på sina ruggiga fjädrar och betraktade misslynta den regniga utsigten. På gatorna, i rännstenarna forsade regnet, smattrade entonigt mot plåt-taken och for skummande ned genom rännorna.

Menniskorna skyndade hastigt framåt med paraplyen djupt nedtryckta, och gatpojkarne roade sig med att stå och stampa i de värsta pussarna och stänka smutsvatten på de förbigående.

Två systrar.

Nere i hamnen lågo flera ångfartyg och lastbåtar. Några karlar höllo på att lassa af kolsäckar, och regnet, som strömmade öfver dem och blandade sig med kolsvärtan, flöt i smutsiga droppar ned öfver nacke och kinder. Vid hamnen låg ett litet schweizeri, och här på verandan sutto oaktadt regnet några herrar, trofasta källarkunder, hvilka rökte, läste tidningar, sqvallrade och granskade de förbigående fruntimren, som i sina långa regnkappor, guttaperkaloscher och uppdragna klädningar icke visade sig från den fördelaktigaste sidan.

Det var för öfrigt, oaktadt det fula vädret, ganska lifligt nere vid hamnen, ty den stora ångbåten, som låg der alldeles midt för schweizeriet, så att de tidningsläsande herrarne kunde se alla passagerare som gingo om bord, skulle afgå fram emot middagen. Den hade också redan börjat elda på, och ur skorstenen uppsteg en svartgrå rök, som dock genast böjde sig för den regniga luftens tyngd och svepte sina qväfvande, illaluktande skyar öfver däckets och hamnen.

Det var en lastbåt, och hela förmiddagen hade man hållit på att med en vinsch öfverföra de stora, tunga trälårar, hvilka stodo uppradade på hamnen, till fartygets lastrum. Jemt och stadigt arbetade maskinen, kedjan firades ned, en lår stacks in, så upp igen och öfver till fartyget i samma jemna, bestämda takt. Bredvid de arbetande karlarna stod en af fartygets befäl och åsåg det hela, och då någon större pjes skulle öfver, tog han sjelf ett tag, ett dugtigt, kraftigt sjömanstag, och skrek och kommenderade folket, så att svetten perlade i hans panna och håret stod på ända, oaktadt regnet. Och så höll man på hela förmiddagen.

Fram mot middagen minskades regnet, och då lastningen var slut och afgangsstunden närmade sig, hade det alldeles slutat. Men samma gråa stämning, samma höstlika tungsinnighet hvilade ännu öfver staden och allrämest öfver klipporna derute med den dofva stillheten och fiskmåsarne, som allt emellanåt flögo öfver hafsytan med ett skärande hungrigt skrik.

På däckets längst bort i aktern sutto Ellen och Mary, hållande hvarandra i hand. Begge voro de förgråtna, upprörda och bleka, med röda flammor kring ögonen. De sutto nästan alldeles tysta, och ändå var det tusen saker de skulle velat säga hvarandra, fråga hvarandra om, men afskedets smärta förvirrade deras tankar. Då och då kom det en fråga, en erinran om någonting som blifvit sagdt många gånger förut, och så tyst igen — en vältalig, smärtsam tystnad.

Karl hade gått för att tala med kaptenen och se till att Marys saker fördes ordentligt ombord.

Då han kom tillbaka blefvo de litet lifligare; man började prata,

ja, man försökte till och med att skämta och småle . . . detta nervösa, tvungna leende, som måste arbeta sig fram genom tårarna.

Afskedets stund närmade sig. Arbetet med lastningen var slut; besättningen sprang af och an och ordnade för afresan, kaptenens röst hördes allt emellanåt ljuda öfver ångans hväsande och bullret på fördäcket, hvars passagerare under skråll och skratt togo farväl af sina vänner på stranden, och denna nervösa rörelse, som kännetecknar stunden före affärden, spred sig så småningom öfver däckets inlade en mångdubblad darrande ifver i de sista omfamningarna, kom frågor och förmaningar att osammanhängande jaga hvarandra, framskymtade i besättningens viktiga miner och brådiskande rörelser, i maskinens första dofva stampningar och vattnets skummande kring fören.

Då Ellen märkte huru minuterna gled, långsamma, tunga, återhållna, som tårarna på hennes kinder, men ändå så fort, så ängslande fort, greps hon af en qväfvande ångest.

»Mary, älskade Mary», hviskade hon och tryckte sig intill systemen, »jag känner en sådan ångest. O, denna tunga himmel, detta gråa, oändliga haf, denna tomhet, i hvilken du skall försvinna, allt lägger sig på mitt hjerta och qväfver det! Det kännes som om någonting vore slut, Mary, det kännes så ohjelpigt, så förbi, o det käns som om jag aldrig mera skulle återse dig, Mary.»

Mary försökte visa sig lugn, men hon förmådde ej beherska sig. Hon kände sjelf samma rysliga afskedsångest, samma förnimmelse af någonting för evigt slut, hvartill fantasien kan uppjaga en skilsmessa från den vi älska, och dertill denna fasa för det obekanta hon gick till mötes, som hela tiden plågat henne och som nu, då stunden var inne, gjorde henne nästan sjukligt ängslig.

Det tunga mörkret ökade ännu mera dessa känslor, hon tyckte att hennes bröst var så fullt af suckar, att hon aldrig, aldrig skulle kunna andas ut dem.

Nu ljöd signalpipan för tredje gången. Ett hastigt brännande famntag, ett snyftande farväl, en lång handtryckning, ett brådiskande språng utför trappan och öfver landgången, kaptenens rop, linornas indragande, stojet från hamnen, maskinens långsamma, tunga stampningar, viftningarna på stranden, somliga ifriga och glada, andra långsamt vemodiga, allt blandande sig om hvartannat som orediga drömmar i afskedsstundens smärta.

Långsamt vände båten. Nu släpte maskinen lös hela sin kraft, vattnet började skumma kring fören, i jemn säker takt sköt ångbåten fram, viftningarna på stranden blefvo allt mera ifriga, hurra-rop och afsked vexlades mellan fördäckspassagerarne och deras vänner, afståndet blef längre och längre, man såg icke mera hvarandra,

bilderna gingo ihop, endast hamnens konturer aftecknade sig och derpå en mörk, rörlig människohop.

Mary stod hela tiden i aktern och så länge hon kunde se Ellen höll hon sin blick fäst på den lilla darrande gestalten som lutade sig mot Karl, på det sorgsna förgråtna ansigtet och näsduken, som sakta och sorgset tillvinkade henne sitt farväl.

Men då hon ingenting mera såg, då gick hon ned i salongen, kröp upp i ett hörn af soffan och grät, skakad af en smärta, i hvars djup hon icke förr än nu vågat intränga, grät af saknad och längtan, grät vid minnet af det förflutna och all den kärlek hon förgäfvets gifvit, grät öfver hela detta underliga, qvaffulla lif, der våra renaste och bästa känslor, vår ädlaste sträfvan slutar med ett förtviflans ångestskri. — — — — —

Länge, länge stodo Ellen och Karl qvar vid stranden och stirrade efter det bortilande fartyget; först när det försvunnit som en liten prick vid horisonten begåfvo de sig af till hemmet.

De voro nästan alldeles tysta under hela färden. Endast då och då, när stämningen kändes allt för tryckande, fälde de ett par intetsägende ord, så blef det en lång tystnad igen. Begge två voro de upptagna af sina egna funderingar; då den dofva afskedssmärtan något skingrats, återvände deras tankar till det grubbel, som dessa dagar oupphörligt i hemlighet sysselsatt dem: orsaken till Marys afresa. För Ellen var den visserligen klar, ehuru hon ej ville erkänna den för sig sjelf, ehuru hon med en krampaktig förtviflan sökte skjuta bort den, sökte intala sig att det var Mary som tröttnat på dem; men för Karl var denna orsak ännu ett mysterium. Hans öppna, barnsligt godtrogna sinne, så främmande för alla grumliga känslor, kunde omöjligt af sig sjelf ledas till upptäckandet af sanningen; hans instinkt sade honom visserligen, att Mary hade ett skäl, hvarför hon lemnade dem, men han kunde icke utforska hvori detta skäl bestod.

Dagen förflöt under denna misstämning. Då de kommit hem uppsökte de begge två ensamheten. I stället för att blanda sina känslor och tankar tillsammans, som de annars alltid brukade, skydde de att tala om Mary. Det kom så småningom någonting tvunget emellan dem, någonting som de mera kände än förstodo. Ett par gånger såg Karl Ellen in i ögonen med en underlig, forskande blick; då vände hon sig hastigt bort, slog ned ögonen och bleknade.

Men på aftonen, då de togo godnatt af hvarandra, lade Karl plötsligt armen kring hennes lif, drog henne intill sig och hviskade:

»Säg mig, Ellen, säg mig sanningen: hvarför lemnade hon oss?»

Ellen for tillsammans och hela hennes gestalt började darra

Som en sjuk fogel. Men hon gjorde sig ej lös ur mannens armar; hon tryckte sig skyggt intill honom, de stora, mörkblå ögonen vidgades och hon såg upp på honom med en skälfvande, ångestfull blick.

»Låt mig slippa att säga dig det», stammade hon. »Mary sade mig det ej, vi talade aldrig derom . . . Var mild och skonsam mot mig, Karl!»

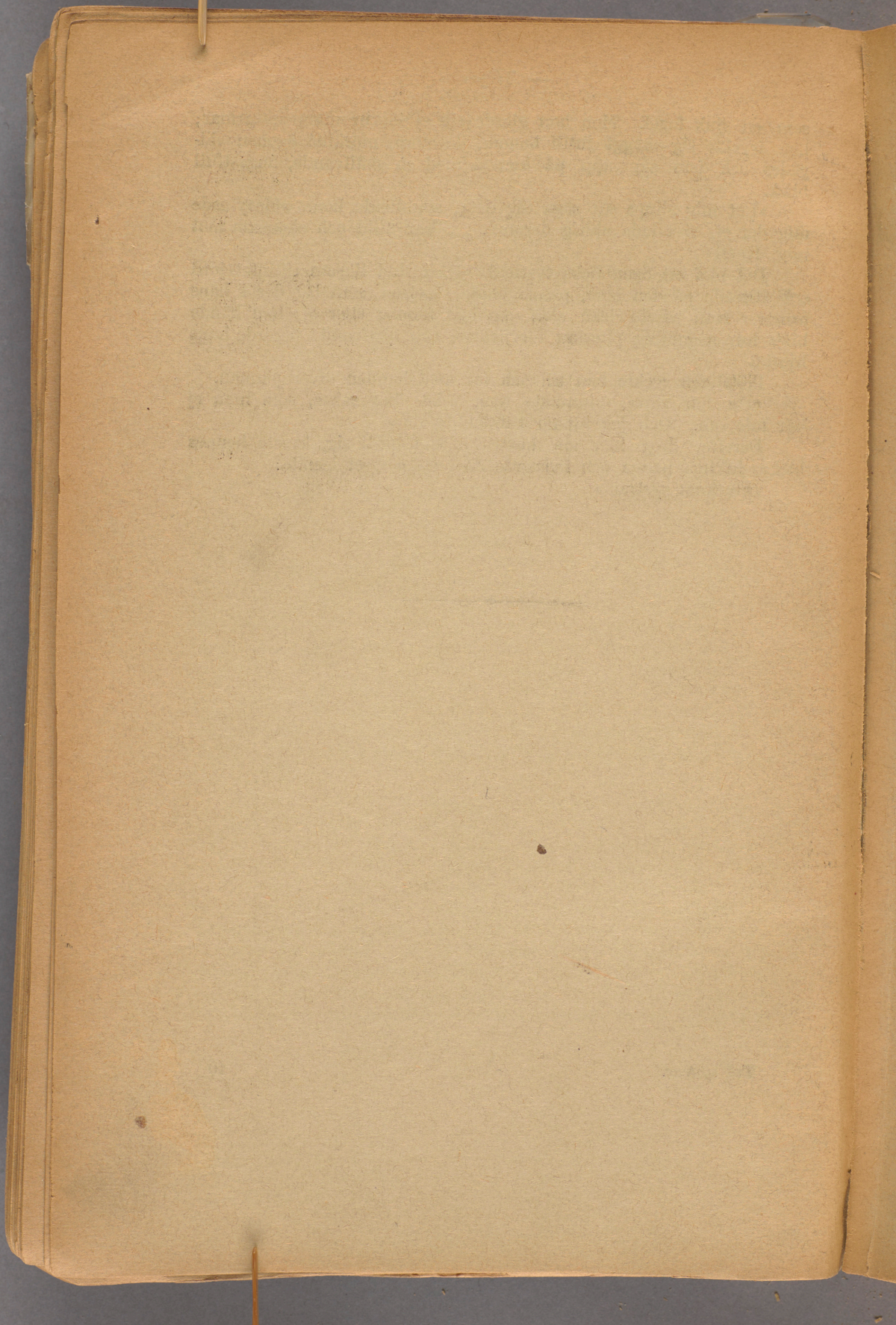
Det blef ett ögonblicks tystnad. Karl stod liksom tillintetgjord och stirrade på den heta, passionerade varelsen, som låg der i hans armar. Han visste icke sjelf, om han förstod eller ej; han kände blott hur någonting pinsamt förvirrande och qväfvande berörde hans hjerta.

Plötsligen ryckte han till och for med handen öfver pannan.

»Du har rätt», mumlade han, »det fins saker, som man ej bör tala om. Och jag förstår tillräckligt nu.»

Derefter drog han sin hustru häftigt intill sig, kysste hennes bleka, fuktiga panna och hviskade med ett sorgset leende:

»Stackars systrar!»

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

Centimetres

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

